

آیین نامه شماره ۸۹

شورای عالی بیمه در اجرای ماده ۱۷ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ «آیین نامه قرارداد بیمه تامین تعهدات در روبه عبور داخلی کالا» را مشتمل بر ۱۳ ماده و ۲ تبصره به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱- اساس قرارداد

این قرارداد براساس قانون بیمه مصوب سال ۱۳۱۶ و مواد مرتبط از قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ و آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۲ و قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ بین تشکل اقتصادی به عنوان بیمه‌گذار و شرکت بیمه به عنوان بیمه‌گر و گمرک جمهوری اسلامی ایران به عنوان ذی‌نفع با شرایط زیر منعقد می‌گردد.

ماده ۲- تعاریف

اصطلاحات مورد استفاده در این قرارداد در معانی مشروح زیر به کار می‌رود.

۱- **بیمه‌گذار:** تشکل اقتصادی است با عضویت شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی که به موجب قوانین و مقررات مربوط ثبت گردیده و مسئولیت اعضاء براساس موضوع ماده ۳ این قرارداد را پذیرفته و آنرا نزد بیمه‌گر بیمه نموده و متعهد پرداخت حق بیمه است. اتاق بازرگانی و صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌توانند به عنوان بیمه‌گذار این قرارداد باشند.

۲- **شرکت حمل‌ونقل بین‌المللی:** شخص حقوقی ایرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط، مجاز به انجام عملیات حمل‌ونقل بین‌المللی است.

۳- **بیمه‌گر:** موسسه بیمه‌ای است که دارای پروانه فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و مجاز به انجام عملیات بیمه در این رشته طبق قوانین و مقررات مربوط است.

۴- **ذی‌نفع:** گمرک جمهوری اسلامی ایران است.

۵- **بیمه‌نامه:** سندی است کتبی که توسط بیمه‌گر براساس مفاد این قرارداد صادر شده باشد. بیمه‌گر می‌تواند برای هر اظهارنامه عبور داخلی یک بیمه‌نامه مجزا یا یک گواهی بیمه بر اساس این قرارداد صادر نماید.

۶- **گواهی بیمه:** سندی است کتبی یا الکترونیکی که در چارچوب این قرارداد به منظور پوشش بیمه‌ای برای هر اظهارنامه توسط بیمه‌گر صادر و به ذینفع ارائه می‌گردد.

۷- **قاچاق:** منظور از قاچاق در این قرارداد موضوع بند «ب» ماده (۱۱۳) و مواد (۶۱) الی (۶۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ و بند «ب» ماده (۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی آنها صرفاً در ارتباط با عبور داخلی است.

۸- **پروانه عبور داخلی:** سندی است حاوی اطلاعات اظهارنامه عبور داخلی که توسط گمرک پس از انجام تشریفات گمرکی در روبه عبور داخلی برابر مقررات صادر می‌گردد.

۹- **اظهارنامه عبور داخلی:** منظور از اظهارنامه عبور داخلی، اظهارنامه موضوع ماده ۳۹ قانون امور گمرکی است.

۱۰- **کالای مجاز:** کالایی که صدور آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.

۱۱- **کالای مجاز مشروط:** کالایی که صدور یا ورود آن نیاز به کسب موافقت قبلی یک یا چند سازمان دولتی دارد.

۱۲- عبور داخلی: عبور داخلی، رویه گمرکی است که براساس آن کالای گمرک نشده از یک گمرک مجاز به گمرک مجاز دیگر و یا سایر اماکن تحت نظارت گمرک منتقل می‌گردد تا تشریفات قطعی گمرکی آن در مقصد انجام شود.

ماده ۳- موضوع قرارداد

موضوع قرارداد عبارت است از مسئولیت تامین تعهدات شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی در قبال ذی‌نفع برای کالاهای مجاز معادل حقوق ورودی متعلقه و برای کالاهای مجاز مشروط معادل حقوق ورودی متعلقه به علاوه نصف تا سه برابر ارزش کالا که حسب مورد توسط گمرک تعیین می‌شود که بر عهده بیمه‌گذار بوده و توسط وی نزد بیمه‌گر بیمه می‌گردد.

ماده ۴- وظایف بیمه‌گذار به شرح زیر است:

۱- بیمه‌گذار موظف است حق بیمه را به ترتیبی که در بیمه نامه یا گواهی بیمه مشخص گردیده به بیمه‌گر پرداخت نماید.

۲- بیمه‌گذار موظف است همزمان با انعقاد این قرارداد فهرست مشخصات شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی که تعهد آنها را پذیرفته به بیمه‌گر اعلام نماید.

۳- بیمه‌گذار موظف است شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی که تعهد آنها را پذیرفته ملزم به انجام اقدامات زیر نماید:

الف- در صورت اطلاع از هرگونه مغایرت بین محموله و پروانه عبور داخلی و مواردی که منجر به عدم تحویل تمام یا بخشی از کالا در مهلت مقرر می‌شود، مراتب را حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از زمان اطلاع، به بیمه‌گذار و بیمه‌گر اعلام نماید.

ب- اقدامات لازم جهت حفظ کالای عبور داخلی به عمل آورد.

ج- در صورت دریافت هرگونه اختاریه در ارتباط با موضوع قرارداد از سوی مراجع ذی‌ربط مراتب را بلافاصله به اطلاع بیمه‌گذار و بیمه‌گر برساند.

۴- بیمه‌گذار موظف است به منظور حسن اجرای این قرارداد تضامین لازم را متناسب با حجم عملیات و ریسک شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی که تعهد آنها را پذیرفته، در اختیار بیمه‌گر قرار دهد.

ماده ۵- وظایف و تعهدات بیمه‌گر

وظایف و تعهدات بیمه‌گر به شرح زیر است:

۱- بیمه‌گر موظف است براساس اطلاعات ارائه شده و معادل مبلغی که توسط گمرک مبدأ در اظهارنامه عبور داخلی اعلام می‌شود بیمه‌نامه یا گواهی بیمه را صادر و در قبال پرداخت حق بیمه از سوی بیمه‌گذار به وی یا نماینده او تحویل نماید.

۲- تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار در ارتباط با موضوع این قرارداد در مورد هر پروانه عبور داخلی از زمان خروج هر محموله از گمرک مبدأ آغاز و با تایید الکترونیکی یا کتبی وصول تمام کالا توسط گمرک مقصد یا عدم اعلام خسارت از سوی ذی‌نفع به بیمه‌گر تا ۹۰ روز پس از پایان مهلت مقرر در پروانه عبور داخلی (هر کدام زودتر اتفاق بیفتد) پایان می‌پذیرد.

۳- بیمه‌گر موظف است در صورت درخواست و هماهنگی ذی‌نفع، واحدهای صدور بیمه‌نامه یا گواهی بیمه موضوع این قرارداد (اعم از شعبه یا نمایندگی) را در گمرک مبدأ مستقر نماید و مشخصات آنها از جمله دارندگان امضای مجاز در آن واحدها و نیز هرگونه تغییرات بعدی را کتباً به اطلاع بیمه‌گذار و ذی‌نفع برساند.

۴- بیمه‌گر موظف است با طراحی سامانه نرم‌افزاری مناسب نسبت به فراهم شدن امکان تبادل اطلاعات لازم با بیمه‌گذار و ذی‌نفع اقدام نماید و فهرست شرکت‌های حمل‌ونقل تحت پوشش را به طور مستمر به ذی‌نفع اعلام نماید.

۵- در موارد زیر، بیمه‌گر مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز پس از دریافت مدارک موضوع ماده ۷ با رعایت شرایط این قرارداد خسارت را به ذی‌نفع پرداخت نماید:

الف- چنانچه کل کالای مندرج در اظهارنامه عبور داخلی که براساس آن بیمه‌نامه یا گواهی بیمه صادر گردیده است ظرف مهلت مقرر در قانون امور گمرکی به گمرک مقصد تحویل داده نشود.

ب- در مواردی که کالای عبور داخلی تحویل شده به گمرک مقصد براساس صورت جلسه گمرک مقصد یا گمرک بین‌راهی کسری داشته باشد.

تبصره-۵ در مواردی که پرداخت خسارت در مهلت مقرر، از سوی بیمه‌گر به تأخیر بیافتد، مشمول حکم ماده ۵۲۲ قانون آئین دادرسی مدنی می‌شود.

ماده ۶- وظایف ذی‌نفع

وظایف ذی‌نفع به شرح زیر است:

۱- چنانچه تمام یا بخشی از کالای عبور داخلی ظرف مهلت مقرر به گمرک مقصد تحویل داده نشود ذی‌نفع موظف است مراتب را ظرف مدت پانزده روز پس از احراز عدم تحویل کتباً یا هر طریق قابل اثبات دیگر به بیمه‌گذار و بیمه‌گر اعلام نماید.

۲- ذی‌نفع موظف است در صورت تشخیص قاچاق، نسبت به پیگیری موضوع وفق ماده (۴۱) قانون مبارزه با قاچاق مصوب سال ۱۳۹۲ در مراجع ذی‌صلاح اقدام نماید.

۳- ذی‌نفع موظف است به منظور تبادل الکترونیکی اطلاعات همکاری لازم را با سایر طرف‌های قرارداد به عمل آورده و امکان دسترسی سیستمی بیمه‌گر و بیمه‌گذار را به سامانه‌های مرتبط فراهم نماید.

۴- ذی‌نفع مکلف است لیست شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی دارای سابقه تخلف از مقررات گمرکی را به طور مستمر برای سایر طرف‌های قرارداد ارسال نماید.

۵- ذی‌نفع موظف است پس از احراز هر یک از موارد زیر خسارتی را که از بیمه‌گر دریافت نموده است به وی مسترد نماید:

الف- کالا پس از پرداخت خسارت با تأخیر به گمرک مقصد تحویل شده باشد. (موضوع تبصره ماده (۱۱۵) آئین‌نامه اجرائی قانون امور گمرکی)

ب- در مواردی که پس از پرداخت خسارت بر اساس تشخیص ذی‌نفع یا رأی قطعی مرجع رسیدگی‌کننده ذی‌صلاح اثبات شود که موضوع قاچاق منتفی شده است.

ج- در مواردی که به موجب رأی قطعی مرجع رسیدگی‌کننده ذی‌صلاح عدم تحویل کالا به گمرک مقصد ناشی از فورس ماژور بوده باشد.

۶- ذی نفع موظف است حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از دریافت خسارت اصل بیمه نامه یا گواهی بیمه مربوط را (در صورت ارائه فیزیکی) به بیمه گر تحویل نماید.

ماده ۷- مدارک لازم برای دریافت خسارت

برای دریافت خسارت، ذی نفع موظف است ضمن اعلام کتبی خسارت به بیمه گر، اسناد و مدارک ذیل را به وی ارائه نماید:

(الف) تصویر اظهارنامه عبور داخلی ممهور به مهر گمرک،

(ب) تصویر بیمه نامه یا گواهی بیمه مربوط (در صورت ارائه فیزیکی)،

(ج) تصویر اوراق مربوط به اقدامات قانونی صورت گرفته در مراجع ذی صلاح توسط ذی نفع در صورت تشکیل پرونده.

(د) تصویر مکاتبات ذی نفع با بیمه گذار موضوع بند (۱) ماده (۶) این قرارداد.

ماده ۸- استثنائات

در موارد زیر بیمه گر در مقابل ذی نفع تعهدی نخواهد داشت:

۱- کاهش وزن کالاهایی که به موجب مفاد قانون امور گمرکی به طور ذاتی دچار افت وزن می گردند.

۲- فورس ماژور نظیر سیل، توفان، زلزله، آتش فشان و سایر حوادث و بلایای طبیعی و نیز جنگ و شورش.

۳- جرمه انتظامی موضوع تبصره ذیل ماده (۱۱۵) آئین نامه اجرائی قانون امور گمرکی.

ماده ۹- بازیاخت خسارت

پس از پرداخت خسارت، بیمه گر جانشین ذی نفع جهت بازیاخت خسارت پرداختی خواهد بود و بیمه گر می تواند نسبت به بازیاخت خسارت پرداختی، از بیمه گذار یا شرکت حمل و نقل اقدام نماید.

تبصره- در مواردی که به تشخیص مراجع ذی صلاح علت عدم تحویل تمام یا بخشی از کالا ناشی از عذر موجه باشد، میزان بازیاخت حداکثر ده درصد خسارت پرداختی خواهد بود.

ماده ۱۰- مدت قرارداد

مدت قرارداد یک سال شمسی است و مفاد آن برای طرف های قرارداد در خصوص بیمه نامه ها یا گواهی های بیمه صادره در دوره اعتبار قرارداد تا پایان اعتبار بیمه نامه ها یا گواهی های بیمه کماکان به قوت خود باقی است.

ماده ۱۱- خاتمه اعتبار بیمه نامه

با تحقق هر یک از موارد زیر اعتبار بیمه نامه یا گواهی بیمه تمام می شود:

۱- تحویل کالا به گمرک مقصد طبق اعلام گمرک ظرف مهلت مقرر.

۲- پرداخت خسارت از سوی بیمه گر.

ماده ۱۲- نحوه فسخ قرارداد

در طول مدت اعتبار قرارداد هر یک از طرف های قرارداد می توانند با اعلام قبلی (به صورت کتبی) یک ماهه به سایر طرف های قرارداد، نسبت به فسخ آن اقدام کنند. در صورت فسخ، طرف های قرارداد متعهد به ایفای تعهدات ناشی از این قرارداد در مورد بیمه نامه های / گواهی های صادره قبلی می باشند.

ماده ۱۳- نحوه حل و فصل اختلاف

هرگونه اختلاف ناشی از تعبیر، تفسیر و یا اجرای این قرارداد، در صورتی که از طریق برگزاری جلسات مشترک و مذاکره حل و فصل نشود، بارعایت قوانین و مقررات مربوط قابل ارجاع به داوری یا طرح در مراجع صالحه خواهد بود.